

Capítol 7.

La baixa productivitat a
Europa: avenç lent i insuficient

Taula de contingut

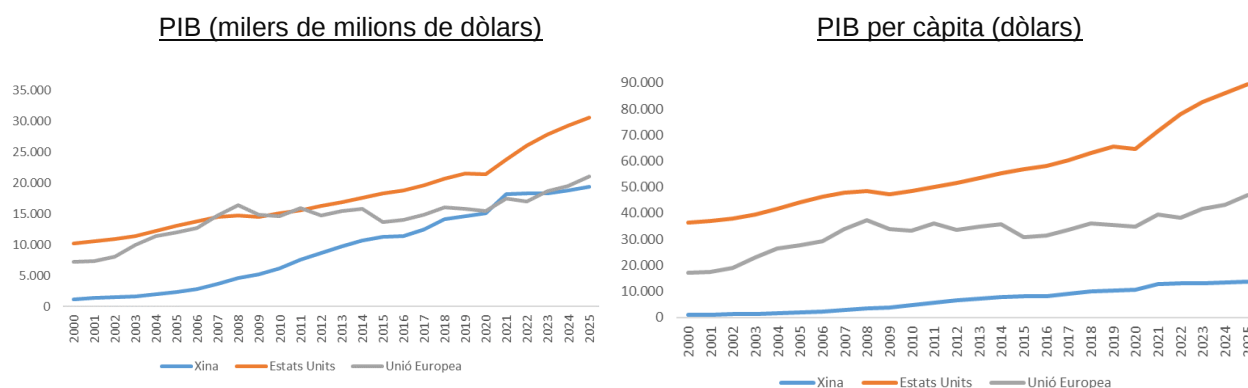
7.	La baixa productivitat a Europa: avenç lent i insuficient.....	3
7.1.	Els reptes de productivitat de la UE	3
7.2.	La IA com a palanca de productivitat	6
7.3.	Envelliment i escassetat laboral: la productivitat com a solució.....	9
7.4.	Catalunya: reptes persistents	13

7. La baixa productivitat a Europa: avenç lent i insuficient

7.1. Els reptes de productivitat de la UE

L'economia europea continua amb un creixement pla, amb Alemanya, l'economia més gran del bloc, de nou en territori recessiu¹ i França, el segon membre més gran, immers en turbulències polítiques i una greu crisi de deute. Això fa que la bretxa econòmica (PIB) i de riquesa (PIB per càpita) s'accentuï encara més entre la Unió Europea i els EUA i la Xina. El PIB de la Xina ja s'igualava al de la UE i els EUA superen en un 50% el PIB europeu i doblen el seu PIB per càpita; de fet, el PIB per càpita a la UE es troba estancat, cosa que, junt amb l'augment de la inflació, està afectant el poder adquisitiu de les famílies.²

Figura 35. Evolució del PIB i PIB per càpita dels EUA, la UE i la Xina. 2000-2025 (en dòlars)

Font: FMI (estimacions per al 2025)

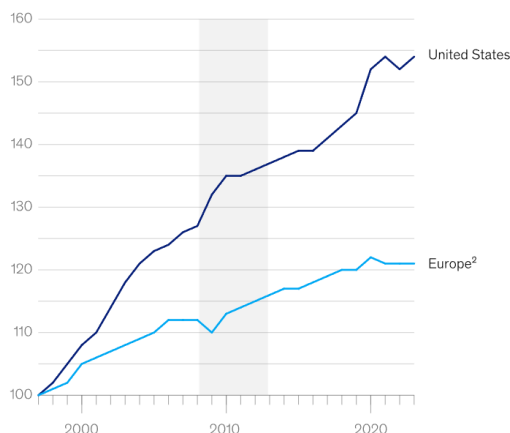
Un dels principals motius de l'endarreriment econòmic de la UE és la baixa productivitat, que ha esdevingut un dels principals reptes econòmics d'Europa. El creixement de la productivitat laboral per hora treballada d'Europa ha disminuït des de principis de segle (d'una mitjana de l'1,5% anual entre 1999 i 2008 a tan sols el 0,5% després de la crisi i a menys del 0,4% el 2024). El creixement de la productivitat dels principals països europeus des del 1997 està 33 punts percentuals per darrere de la dels Estats Units.³

¹ Storbeck, O. (2025), "[Germany falls back into 'recessionary territory' as second-quarter GDP revised down](#)", Financial Times.

² Ibar, L. (2025), "[Els sous encara no s'han recuperat de la inflació en la majoria d'economies desenvolupades](#)", Ara.

³ Heimes, H., Marcos, I., Bengtsson, J. i Heuss, R. (2025), "[To unleash productivity growth in Europe, rewire your operations](#)", McKinsey.

Figura 36. Evolució de la productivitat laboral. EUA i Europa*. (PIB per hora treballada, 1997=100)

*Mitjana de cinc economies europees: França, Alemanya, Itàlia, Espanya i Regne Unit.

Font: McKinsey

La menor dimensió i dinamisme empresarials, la menor capacitat d'inversió i manca d'integració financera, el baix nivell d'inversió en R+D i l'endarreriment tecnològic, l'excés burocràtic i de marc regulador, i els costos energètics elevats, junt amb altres factors com l'envelliment o la manca de talent, són les principals causes d'aquesta baixa productivitat de la UE.⁴ A això se li afegeix l'actual desavantatge militar i en defensa respecte als EUA i la Xina i els danys colaterals que suposen la necessitat d'augmentar la despesa en aquest àmbit (vegeu l'apartat 2.3).

Tant la Comissió Europea com els 27 estats membres són conscients del repte d'impulsar la competitivitat de la UE i evitar, encara més, el deteriorament econòmic del bloc.⁵ A més, a diferència d'altres àmbits, sembla que existeix la voluntat política per afrontar-lo.⁶

En aquest sentit, la Comissió Europea ha impulsat la Brúixola per a la Competitivitat, on destaquen mesures com el *Single Market Roadmap to 2028*, per superar els obstacles interns del mercat únic, principalment en l'àmbit financer, l'energia i les telecomunicacions (l'FMI estima que equivalen a un aranzel del 45% sobre les mercaderies i del 110% sobre els serveis). La CE calcula que la major integració del mercat únic pot generar un increment d'entre 3 i 4 p. p. del PIB de la UE i generar 3,6 milions de llocs de treball.⁷

La CE també ha presentat el *28th Regime and European Innovation Act* per aprofundir en la "cinquena llibertat" de la UE, el coneixement i la innovació, la *Union of skills*⁸ per donar suport al desenvolupament del capital humà dins la Unió i atraure i retenir talent, així com altres

⁴ ACCIÓ (2024), [Anàlisi de riscos i tendències globals 2025](#).

⁵ European Comision (2025), [State of the Union 2025](#).

⁶ CESCE (2025), [Panorama Internacional 2025](#).

⁷ EC (2025), ["A simpler Single Market to make companies choose Europe"](#), European Commission.

⁸ EC (2025), ["A Union of Skills to equip people for a competitive Europe"](#), European Commission.

mesures més concretes com l'*Industrial Accelerator Act*, l'*EU Cloud and AI Development Act* o la *Clean Industrial Deal*, per impulsar sectors i tecnologies estratègiques clau, o l'*European Grids Package*, per reformar i reforçar les xarxes d'electricitat, de distribució i d'emmagatzematge. Una de les mesures estrella de la UE és la de simplificació administrativa (dins els programes Omnibus) que es calcula que permetrà estalviar a les empreses de la UE 400 milions d'euros més a l'any.⁹

Tot això es farà amb el braç financer del Fons Europeu de Competitivitat 2028-2034 (451.000 milions d'euros).¹⁰ Relacionat amb aquest, el programa de recerca de la UE (*Horizon Europe*), dotat amb 175.000 milions d'euros, continuarà finançant innovacions de primer nivell.

Tot i els diagnòstics, les prioritats i els plans d'acció polítics portats a terme, la UE només ha implementat una petita fracció (11%) de les propostes fetes per l'ex primer ministre italià Mario Draghi el setembre del 2024, que exigia una inversió de 800.000 milions d'euros per revitalitzar l'economia del bloc en la carrera contra rivals mundials com la Xina i els Estats Units. El mateix Draghi eleva actualment a 1,3 billons d'euros la necessitat d'inversió a la UE, ja que la situació és encara més complexa que un any enrere.¹¹

L'ex primer ministre italià critica la lentitud a l'hora d'aplicar les reformes i insta la UE a reaccionar ja que no s'han reduït les dependències estratègiques.¹² Demana que el Fons Europeu de Competitivitat 2028-2034 disposi d'una major dotació pressupostària, i considera insuficient la proposta econòmica per a l'*Horizon Europe*. A part reitera la necessitat d'un "endeutament conjunt" per al finançament de projectes de gran escala en àrees com la innovació puntera, la recerca en defensa o les interconnexions energètiques.

Draghi considera que la UE hauria d'aprofitar tot el potencial de la contractació pública per crear indústria a Europa, particularment en sectors com els semiconductors, la indústria de defensa o l'acer i l'alumini. A més, critica el retard en la revisió de les ajudes d'Estat i les normes de competència per a les fusions, prevista per al 2027, que dificulta la creació d'empreses gegants europees. Tot i la voluntat de la CE de flexibilitzar les normes de competència, els governs nacionals continuen reticents a cedir el control d'empreses estratègiques a altres països europeus (la resistència política a les fusions bancàries n'és un bon exemple).¹³

⁹ EC (2025), "[Commission proposes simplification measures to save EU businesses a further €400 million per year](#)", European Commission.

¹⁰ EC (2025), "[Driving prosperity via competitiveness, research and innovation](#)", European Commission.

¹¹ Pérez, C. (2025), "[Draghi sube a 1,3 billones la necesidad de inversión en la UE e insta a proteger el Estado del bienestar](#)", El País.

¹² Montes, L. (2025), "[Draghi ataca la "lentitud" de la UE para impulsar las reformas en competitividad](#)", elEconomista.

¹³ Casado, R. (2025), "[Europa recurre al M&A para competir con Estados Unidos y China](#)", Expansión.

L'FMI, en la mateixa línia de Draghi, adverteix que Europa no es pot permetre perdre més temps i recomana eliminar les friccions fronterisses del mercat laboral, l'energia i les finances per crear un verdader mercat únic europeu.¹⁴

7.2. La IA com a palanca de productivitat

La intel·ligència artificial (IA), amb la seva capacitat de ràpida expansió, pot emergir com una *General Purpose Technology (GPT)*, tecnologia amb un impacte profund, ampli i durador sobre l'economia i la societat, comparable a tecnologies digitals com ara Internet o els ordinadors o innovacions revolucionàries anteriors com la màquina de vapor o l'electricitat. Sens dubte aquestes tecnologies i innovacions van desembocar en períodes de creixement econòmic accelerat. El dubte és si la IA pot tenir un paper similar i reactivar el creixement de la productivitat.

Els nous avenços en IA, en particular la IA generativa (*genAI*), s'estan estenent ràpidament, cosa que està suposant una democratització creixent d'aquesta tecnologia.¹⁵ De moment ja ha permès millores en el rendiment dels treballadors en diverses tasques: s'estima una millora del rendiment del 14% entre el personal d'atenció al client, de gairebé un 40% entre els consultors empresarials i de més d'un 50% entre els programadors de *software*.¹⁶

Un dels elements que es presenta com el gran disruptor en el camp de la intel·ligència artificial és la IA agèntica, és a dir, agents d'IA que treballen braç a braç amb els humans i automatitzen tasques de manera independent (sense instruccions) i inclús prenen decisions (partint d'instruccions prèvies). Les organitzacions ja estan començant a desplegar agents virtuals d'IA, des d'eines senzilles fins a l'automatització completa de fluxos de treball. De totes maneres, la IA agèntica es troba en una fase molt incipient: no més del 10% de les empreses estan escalant l'ús d'agents d'IA. En paral·lel, emergeixen agents físics d'IA (drons, vehicles autònoms i robots humanoides).¹⁷

Tot i aquests microguanys en tasques concretes, costa encara veure el trasllat de la IA als beneficis empresarials. Si bé la major part dels empresaris (86%) esperen que la IA impacti en la seva organització el 2030,¹⁸ la majoria reconeix que encara es troba en les fases més primerenques de desenvolupament de la IA: el 32% està experimentant, el 30% està fent

¹⁴ IMF (2025), [World Economic Outlook, October 2025](#).

¹⁵ McKinsey (2025), "[The state of AI in 2025](#)".

¹⁶ OCDE (2025), [Miracle or Myth? Assessing the macroeconomic productivity gains from Artificial Intelligence](#).

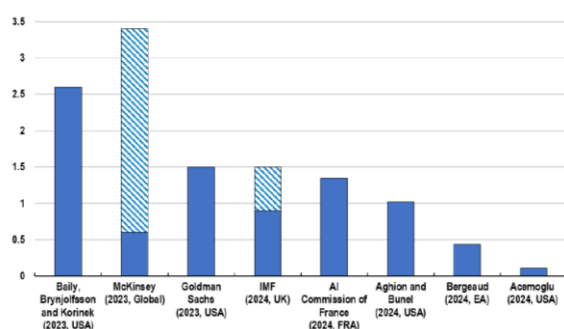
¹⁷ McKinsey (2025), "[The agentic organization: Contours of the next paradigm for the AI era](#)".

¹⁸ WEF (2025), [Jobs of Tomorrow: Technology and the Future of the World's Largest Workforces](#).

proves pilot, el 31% està ja escalant l'ús de la IA a tota l'organització i només un 7% té la IA plenament integrada a tota l'organització.¹⁹

Més dubtós és encara l'impacte de la IA en la macroeconomia. Treballs recents que quantifiquen els guanys de productivitat de la IA proporcionen avaluacions molt diferents: des de guanys anuals de productivitat de només 0,1 punts percentuals fins a guanys anuals de més de 2,5 punts percentuals. De mitjana, la IA pot proporcionar guanys de productivitat d'1 p. p. anual en els propers 10 anys, xifra encara inferior al creixement total anual de la productivitat de les últimes dècades (1,5 p. p.).

Figura 37. Estimació del guany de productivitat degut a la IA per als propers 10 anys (en punts percentuals de creixement anual de la productivitat laboral)

Nota: l'àrea ombrejada fa referència a intervals d'estimacions.

Font: OCDE

De fet, l'OCDE apunta que el creixement de la productivitat laboral es va estancar al voltant del 0,4% el 2024 als països de l'OCDE, un rendiment moderat que contrasta amb l'optimisme i les esperances que la IA generativa impulsessin la productivitat. Caldrà estar atents a l'evolució d'aquest binomi IA-productivitat els propers anys, però, de moment, no queda garantit que l'impacte de la IA desemboqui en un període de creixement general accelerat. En primer lloc, perquè la IA és molt aplicable a activitats intensives en coneixement (TIC, finances, serveis professionals) però no a d'altres com les que tenen un fort component físic (construcció, parts de la indústria manufacturera i serveis personals). En segon lloc, tot i la utilitat rutinària de la IA en els treballadors, les dades encara no mostren l'augment substancial de plans estratègics i d'inversió en IA per part de la direcció de les empreses.

Obtenir guanys de productivitat a llarg termini a partir de la IA dependrà, per tant, de la combinació del desenvolupament del capital humà i del desenvolupament tecnològic.²⁰ El "salt de productivitat" passa per un cercle virtuós d'ambdós desenvolupaments ràpids (tecnològic i humà) que permeti un creixement econòmic accelerat i millores equitatives en el nivell de vida.

¹⁹ McKinsey (2025), "[The state of AI in 2025](#)".

²⁰ WEF (2025), "[Global Economic Futures: Productivity in 2030](#)".

L'OMC calcula que, en el seu màxim potencial, la IA podria impulsar el valor del comerç internacional en un 35% el 2040 i elevar el PIB mundial un 13% el 2040.²¹

Es corre el risc, però, d'un desenvolupament tecnològic ràpid de la IA sense un desenvolupament dels treballadors i empresaris al mateix ritme, cosa que ens abocaria a una “sobrecàrrega d'automatització”. La IA afavoreix la producció intensiva en capital i dades, motiu pel qual les economies que depenen de mà d'obra poc qualificada i de baix cost podrien patir una pèrdua de competitivitat. Aquest escenari també comportaria una concentració de la riquesa i del poder i un augment de la bretxa de productivitat entre regions, sectors i tipus d'empreses. Alguns ja anticipen una nova era del “tecnofeudalisme”.²²

Per evitar aquesta bretxa, l'OMC recomana la implementació de polítiques adequades. Aquestes haurien d'incentivar una adopció ràpida i generalitzada en llocs on la IA pugui tenir un impacte positiu en la productivitat però ajudant els treballadors a fer la transició a sectors i rols més valorats en el nou panorama de la IA, amb programes de reciclatge eficaços i altres accions actives del mercat laboral.

A més, són necessàries unes normatives clares (s'ha d'abordar la seguretat, la fiabilitat i la privadesa per generar confiança en les tecnologies de la IA) però amb unes fronteres obertes que no limitin els serveis digitals ni l'accés als models d'IA més avançats. L'OMC alerta que les restriccions de béns relacionats amb la IA, com semiconductors, equips de computació d'alt rendiment i serveis al núvol, han augmentat (de 130 el 2012 a gairebé 500 el 2024), i posa l'accent en la necessitat d'implementar polítiques comercials “obertes i predictibles”.²³

En aquest sentit, la Comissió Europea proposa suavitzar i retardar parts de la seva llei d'intel·ligència artificial (*AI Act*) arran de la forta pressió del govern dels EUA, les *big tech* i empreses europees. L'objectiu de la Comissió és evitar que la *AI Act* deixi Europa sense accés als serveis d'IA més avançats i generi un impacte negatiu al mercat europeu en plena competició en IA amb EUA i la Xina, de la qual ja parteix amb molt de retard i desavantatge.²⁴ La CE s'alinea així amb Draghi, que demana el desbloqueig de la regulació del sector digital, i amb França i Alemanya que aposten per retardar la llei d'IA i un canvi de rumb de la UE, que fins ara ha imposat multes a grans corporacions tecnològiques per violacions antimonopoli i abusos de dades.²⁵

²¹ WTO (2025), [World Trade Report 2025: Making trade and AI work together to the benefit of all](#).

²² Steinberg, F. (2025), “[Resiliencia y fragilidad: las dos caras de la economía mundial](#)”, Real Instituto Elcano.

²³ WTO (2025), [World Trade Report 2025: Making trade and AI work together to the benefit of all](#).

²⁴ Moens, B. (2025), “[EU set to water down landmark AI act after Big Tech pressure](#)”, Financial Times.

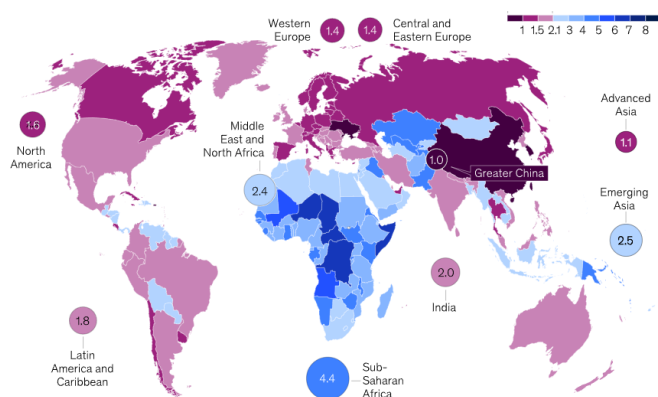
²⁵ Foy, H. (2025), “[France and Germany circle the wagons on EU-made AI](#)”, Financial Times.

7.3. Envelliment i escassetat laboral: la productivitat com a solució

La caiguda de les taxes de fertilitat està impulsant les principals economies cap al col·lapse de la població. La taxa de fertilitat ha disminuït en el 90% dels països els últims 25 anys i, actualment, dos terços de la població mundial viuen en països amb una fertilitat inferior a la taxa de reemplaçament (2,1 fills per família).²⁶

Els països avançats, junt amb la Xina, són els que presenten una taxa de fertilitat més baixa. Per contra, l'Àfrica subsahariana és l'única regió on les taxes de fertilitat es mantenen altes i es mantindran per sobre de la taxa de reemplaçament més enllà del proper quart de segle.²⁷

Figura 38. Taxes de fertilitat per països 2023 (fills per dona)

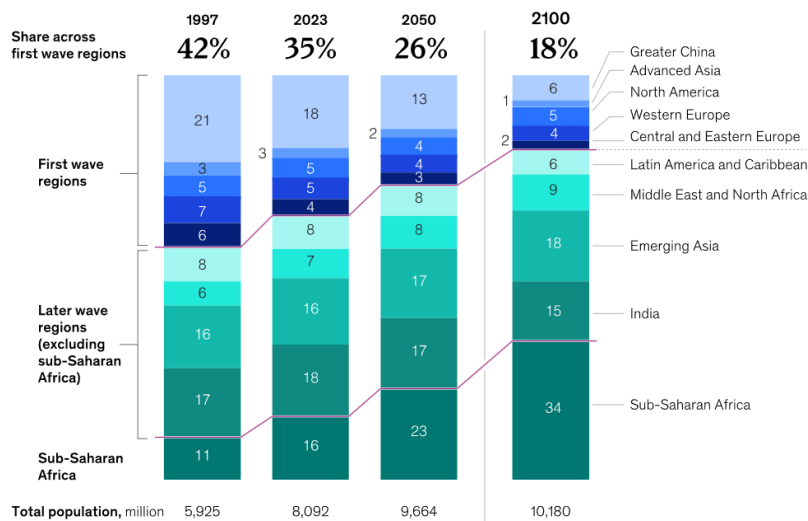
Font: McKinsey

Això farà que, segons les projeccions de l'ONU, les poblacions de les principals economies disminueixin entre un 20% i un 50% el 2100. Les poblacions de països com el Japó, la Xina, Itàlia, Grècia i molts països de l'Europa central i de l'Est ja s'estan reduint. Les economies avançades i la Xina només representaran el 18% de la població mundial el 2100, la meitat del que representen actualment. Per contra, l'Àfrica subsahariana i l'Àsia emergent representaran dues tercers parts de la població mundial el 2100.

²⁶ Es preveu que la mida de la població es mantingui estable si la taxa de fertilitat es manté al nivell de reemplaçament, definit per les Nacions Unides com aproximadament 2,1 fills per dona.

²⁷ McKinsey (2025), "[Dependency and depopulation? Confronting the consequences of a new demographic reality](#)".

Figura 39. Població mundial per regions (en %)

Font: McKinsey

Les estructures d'edat de la població s'estan invertint —de piràmides a obeliscs— a mesura que creix el nombre de persones grans i disminueix el nombre de persones joves. La proporció de població de 65 anys o més i la taxa de dependència de la gent gran (nombre de persones de 65 anys o més per cada 100 persones en edat laboral) s'han més que duplicat entre 1960 i 2022 als països de l'OCDE.²⁸

Aquest canvi demogràfic està afectant les economies avançades i la Xina, on la proporció de persones en edat laboral caurà fins al 59% el 2050, en comparació amb el 67% actual. L'Àfrica subsahariana torna a ser l'excepció i proporcionarà una quota creixent de l'oferta de treball mundial.

Des d'una perspectiva fiscal, l'envelliment de la població té conseqüències econòmiques profundes, ja que la despesa pública en pensions, assistència sanitària i atenció a la gent gran, exerceix una pressió substancial sobre les finances públiques dels països i posa en risc la sostenibilitat del sistema. La pressió fiscal en els països de l'OCDE s'estima que augmentarà en més de 6 p. p. del PIB fins el 2060, amb l'envelliment representant més del 40%. Els costos relacionats amb l'envelliment poden augmentar per sobre de 5 p. p. addicionals del PIB a països europeus molt afectats com Hongria, Bèlgica o Espanya, o 9 p. p. en el cas de la Xina, de cara al 2070.²⁹ Per aquest motiu, la CE ha posat en marxa un paquet per impulsar l'adopció de pensions complementàries (plans de pensions professionals i

²⁸ Koutsogeorgopoulou, V i Morgavi, H. (2025), "[The fiscal impact of population ageing: How can we afford getting older?](#)", OCDE.

²⁹ Pinkus, D. i Kirkegaard, J. (2025), "[The macroeconomic impact of ageing, eu immigration policy and pension expenditures](#)", Bruegel.

personals), actualment molt baixes (només el 20% dels europeus té un pla de pensions professional i el 18%, un de personal).³⁰

L'envelliment de la població comportarà també un nivell de vida més baix. S'estima que l'envelliment pot restar, de mitjana, fins a 1,1 p. p. al creixement del PIB per càpita anual fins al 2050 a Corea del Sud, 0,7 p. p. a Itàlia i Espanya, 0,6 p. p. a la Xina i el Japó, i 0,4 p. p. a Alemanya i els països d'Europa de l'Est.³¹

Des del punt de vista laboral, els governs han de prendre mesures per a un futur amb escassetat de treball. Tenint en compte que un augment de les taxes de fecunditat actuals només augmentaria la proporció de treballadors en unes dues dècades (quan el nounat d'avui entrés a treballar), principalment es pot incidir en tres palanques: la intensitat laboral, la immigració i la productivitat. Possiblement no serà suficient a utilitzar-ne només una, sinó que caldrà combinar les tres per minimitzar els efectes de l'envelliment i l'escassetat de mà d'obra.

La primera palanca, la intensitat laboral, es pot augmentar amb més persones treballant o més hores treballades per persona. La primera opció té un marge reduït ja que la taxa d'atur en els països avançats és ja de per si molt baixa. Tanmateix, es poden mobilitzar recursos laborals en grups infrautilitzats, en especial les dones, els joves i les persones amb discapacitat,³² incidir en les polítiques de conciliació entre la vida laboral i familiar i invertir en educació i formació per adequar millor l'oferta a la demanda de treball.

La segona opció (més hores treballades per treballador) és bastant inviable perquè les tendències recents en els països avançats van justament en la direcció contrària. L'única opció aquí passa per allargar la vida laboral, pas que ha fet recentment la Xina i que s'afegeix a altres països europeus que ho han fet anteriorment com Dinamarca, Alemanya, Suècia Espanya o Bèlgica. Es preveu que l'edat de jubilació augmenti en el 60% dels països de l'OCDE i passi, de mitjana, dels 64,4 anys als 66,3 anys.³³ El futur, però, passa per un nou concepte de jubilació, amb horaris laborals més flexibles per donar oportunitat als jubilats a treballar a temps parcial. Es calcula que entre el 19% i el 25% dels majors de 65 anys volen treballar però no ho fan per manca d'oportunitats atractives o barreres socials.³⁴

La segona palanca és la immigració centrada en l'ocupació. És important des del punt de vista econòmic que la migració generi una contribució neta positiva a les finances públiques, fet que passa per augmentar la proporció de migració basada en l'ocupació en la migració total, en detriment de la basada en l'asil i la família.³⁵ En aquest sentit, l'EU Talent Pool (dins del

³⁰ EC (2025), "[Remarks by Commissioner Albuquerque on the package of measures on the supplementary pensions](#)", European Commission.

³¹ Romei, V. (2025), "[Ageing populations will lead to lower living standards, warns study](#)", Financial Times.

³² European Commission (2025), "[Women, older people, migrants and persons with disabilities are key to tackling EU skills and labour shortages](#)".

³³ OCDE (2023), [Pensions at a Glance 2023](#).

³⁴ McKinsey (2023), "[Age is just a number: How older adults view healthy aging](#)", McKinsey.

³⁵ Pinkus, D. i Kirkegaard, J. (2025), "[The macroeconomic impact of ageing, eu immigration policy and pension expenditures](#)", Bruegel.

Pacte sobre Migració i Asil), oferirà oportunitats de mobilitat laboral i ajudarà els estats membres a atraure i retenir talent de tot el món.³⁶

Tanmateix, compensar la reducció de la força laboral via immigració implicaria taxes netes d'immigració més elevades que les actuals, i la meitat de la població dels països avançats seria nascuda a l'estranger el 2050.³⁷ Això xoca amb les polítiques antiimmigratòries del panorama polític actual, on els populismes i l'extrema dreta guanyen cada cop més terreny amb exemples evidents com la política de deportacions de Donald Trump, que ja està afectant la mà d'obra de sectors de baix valor afegit i l'atracció de talent internacional, tant laboral com universitari.³⁸

Donades les dificultats per augmentar la intensitat laboral i els problemes derivats de l'augment de la immigració, els països sí o sí hauran d'impulsar el creixement de la productivitat, la tercera palanca clau. Es calcula que, enmig de les caigudes de les taxes de natalitat, les economies avançades hauran de, com a mínim, duplicar el creixement de la productivitat per mantenir les millores històriques en el nivell de vida (PIB per càpita). Les tecnologies d'automatització i la IA tenen un gran potencial per augmentar la productivitat però no hi ha signes evidents que això passi de forma significativa (vegeu l'apartat 7.2). De fet, les noves tecnologies tenen un paper contradictori davant el repte demogràfic: per una banda, les poblacions més envellides poden trigar més a adoptar les noves tecnologies i, d'altra banda, l'escassetat de mà d'obra derivada de l'envelliment demogràfic pot impulsar una adopció més gran de la IA i la robòtica.

Tanmateix, entre els llocs de treball més demandats i més difícils de cobrir de cara al 2030, destaquen, a banda de les ocupacions amb clara necessitat física com les del sector primari i les relacionades amb la sanitat, la cura i l'educació, les ocupacions tecnològiques.³⁹ El talent continua sent una limitació clau per a l'avenç de la IA; actualment existeix una bretxa del 50% entre la demanda i l'oferta de talent qualificat en IA i es preveu que s'eixampli en el futur. En semiconductors, per exemple, la indústria podria afrontar un dèficit global de 400.000 enginyers el 2030.⁴⁰

³⁶ European Commission (2025), "[Commission welcomes political agreement on the EU Talent Pool, making the EU more attractive to skilled talent from outside the EU](#)".

³⁷ Domenech, J.M. (2025), "[Demografia i destí: el món que ens espera el 2050 amb menys naixements i amb més longevitat](#)", CaixaBank Research.

³⁸ Foroohar, R. (2025), "[Maga vs the billionaires](#)", Financial Times.

³⁹ WEF (2025), [The Future of Jobs Report 2025](#), World Economic Forum.

⁴⁰ Council on Foreign Relations (2025), [US Economic Security. Winning the Race for Tomorrow's Technologies](#).

7.4. Catalunya: reptes persistents

Històricament, Catalunya i Espanya s'han caracteritzat per tenir una productivitat inferior a la dels principals països de la UE i molt per sota de les principals regions avançades del centre i el nord d'Europa.⁴¹ Tot i el dinamisme econòmic dels darrers anys, no s'ha produït una millora en els salaris reals per l'augment de la inflació,⁴² cosa que no ha permès augmentar el poder adquisitiu de la població ni corregir les desigualtats socials. En aquest sentit, el PIB per habitant està estancat i Catalunya necessita augmentar la productivitat.⁴³

Cert és que la productivitat a Catalunya ha augmentat un 2,4% en el període 2021-2024, en contrast amb la caiguda de la productivitat de l'Eurozona (-1,2%)⁴⁴ i ha recuperat els nivells previs a la pandèmia.⁴⁵ Cal tenir en compte, però, que el creixement recent de la productivitat (i de l'economia) ha estat en part vinculat als fons Next Generation (que han impulsat les inversions i la R+D). Tot i que l'impacte transformador dels fons NGEU està en entredit,⁴⁶ la seva aportació d'impuls a l'economia després de la pandèmia ha estat evident, i sorgeixen preocupacions per quan acabin el 2026.

La prioritat pressupostària de la Comissió Europea establerta pel proper Marc Plurianual Financer 2028-2034 està centrada en la defensa i en el Fons de Competitivitat 2028-2034. Si bé aquests Fons de Competitivitat es podrien concebre com un substitut dels fons NGEU, compten amb un pressupost inferior (450.000 milions d'euros vs. 650.000 milions d'euros dels NGEU) i no sembla que tindran el mateix impacte en l'economia catalana que han tingut els primers.

Els motius principals de l'endarreriment de Catalunya en productivitat són la poca dimensió empresarial, una estructura econòmica amb un pes relativament alt de sectors de poc valor afegit respecte de les regions avançades del nord d'Europa, i una inversió més minsa en R+D+I i tecnologia.⁴⁷ A Catalunya només el 35% de les pimes ha augmentat la seva dimensió els darrers cinc anys i les organitzacions empresarials demanen menys burocràcia i una llei per facilitar el creixement empresarial.⁴⁸

Tot i que Catalunya segueix depenent de sectors de baixa productivitat com el turisme, la construcció o el comerç, la voluntat política és que viri cap a un model de creixement més

⁴¹ ACCIÓ (2025), [Anàlisi de riscos i tendències globals 2025](#)

⁴² Cambra de Comerç de Barcelona (2025), [Memòria Econòmica de Catalunya 2024](#).

⁴³ Expansión (2025), El Govern prevé cerrar el año con una alza del PIB del 2,7%.

⁴⁴ Cambra de Comerç de Barcelona (2025), [Memòria Econòmica de Catalunya 2024](#).

⁴⁵ Mercader, Al. (2025), "[La productividad de la economía catalana recupera los niveles previos al Covid](#)", elEconomista.

⁴⁶ Torres, R. (2025), "[El tejido productivo español: mejoras y rémoras](#)", El País.

⁴⁷ ACCIÓ (2025), [Anàlisi de riscos i tendències globals 2025](#)

⁴⁸ Delgado, I. (2025), "[Sólo el 35% de las pymes catalanas incrementa su tamaño en los últimos cinco años](#)", Expansion

productiu, amb l'augment de sectors de major valor afegit com la indústria i les TIC (genera més del doble de valor afegit un treballador en la indústria manufacturera i en el sector de les TIC que en l'hostaleria),⁴⁹ i en aquest sentit els fons NGEU hi han estat ajudant els darrers anys.

A més, Catalunya ha esdevingut en els darrers anys una regió *Strong Innovator* segons la Comissió Europea.⁵⁰ Tanmateix, encara té camí per recórrer en comparació amb les regions del centre i del nord d'Europa (la R+D/PIB de Catalunya és de l'1,82%, per sota encara de la mitjana de la UE: 2,26%).

Serà clau com Catalunya sigui capaç d'aprofitar part del pastís del guany de productivitat de la IA. El percentatge d'empreses catalanes que inverteix en IA s'ha doblat (del 12,6% el 2023 al 24,0% el 2024),⁵¹ i això pot tenir efectes positius en la productivitat laboral.⁵² A més, Catalunya avança per posicionar-se com una regió de referència tecnològica en IA al sud d'Europa, amb la nova Estratègia Catalunya IA 2030 i una bona massa crítica: gairebé 500 empreses catalanes presten serveis d'IA. Catalunya també disposa del Barcelona Supercomputing Center, que ha estat escollit per la Comissió Europea per liderar un dels set centres d'impuls de la IA a la UE, i se li pot sumar, si la CE ho aprova, la gigafactoria europea d'IA a Móra la Nova, una infraestructura d'IA amb una inversió prevista superior als 3.000 milions d'euros (vegeu l'apartat 4.3).

Catalunya comparteix amb la UE altres reptes estructurals com l'envelliment de la població o l'escassetat de talent. Dos de cada tres pimes catalanes tarda més de tres mesos a cobrir les vacants i gairebé la meitat de les vacants són difícils de cobrir degut a l'escassetat de candidats adequats, en especial en l'àmbit científic, tecnològic i d'enginyeries.⁵³

Per solucionar-ho, el Govern espanyol ha començat a retardar l'edat de jubilació de forma progressiva a partir del 2025. En aquest sentit, l'OCDE també ha recomanat ampliar el període de càlcul de les pensions dels darrers 25 anys actuals als 35.⁵⁴

La principal solució, però, recau en la població immigrant. Catalunya depèn cada cop més de la immigració: representa el 97% dels llocs de treball creats des de 2018 i ja ocupa un terç de la força de treball.⁵⁵ I hi seguirà depenent: s'estima un dèficit d'1,1 milions d'empleats el 2035 (diferència entre les persones que actualment tenen entre 6 i 15 anys i les que es jubilaran en

⁴⁹ Cambra de Comerç de Barcelona (2025), "[La Cambra revisa a l'alça el creixement del PIB, fins al 3,4% el 2024 i 2,7% el 2025](#)".

⁵⁰ European Commission (2025), [Regional innovation scoreboard](#).

⁵¹ ACCIÓ (2025), [Baròmetre de la innovació i la transformació digital i verda a Catalunya 2025](#).

⁵² COTEC (2025), [Inteligencia artificial y efectos en la productividad laboral. Evidencia de las empresas españolas](#).

⁵³ Europa Press (2025), "[El 66% de las pymes tarda más de 3 meses en cubrir las vacantes, según Pimec y la UOC](#)".

⁵⁴ Asensio, C. (2025), "[La OCDE recomienda ampliar el cálculo de la pensión a 35 años para garantizar la sostenibilidad financiera de España](#)", El Economista.

⁵⁵ Oliver, J. (2025), [Transició demogràfica, immigració i envelliment a Catalunya 2024-2050](#).

10 anys), que pot ser cobert per la immigració (s'estima l'arribada d'entre 1,5 i 1,8 milions d'immigrants els propers deu anys). Aquesta onada migratòria caldrà gestionar-la bé per seguir impulsant el creixement econòmic i, a l'hora, mantenir l'equilibri social. Cal tenir en compte que la població immigrant ocupa, majoritàriament, feines de menys valor afegit i salaris que la població autòctona.⁵⁶

L'accés a l'habitatge ha esdevingut una altra rèmora per la productivitat catalana. Barcelona és, junt amb Madrid i Lisboa, de les ciutats europees en què una major proporció del salari s'ha de destinar a l'habitatge.⁵⁷ El BCE estima que l'habitatge a Espanya val un 17% més del que correspon. El valor dels habitatges a Catalunya (2.500 €/m² de mitjana) ja supera el valor previ a la crisi immobiliària de 2008. Aquest fet evidencia la sobrevaloració i la delicada situació que viu el mercat immobiliari espanyol, que representa un límit a la immigració i al creixement econòmic a llarg termini (a Espanya manquen 700.000 habitatges per fer front a la demanda).⁵⁸ En aquest sentit, el Govern de Catalunya ha impulsat mesures de construcció d'habitatges: un pla de 50.000 habitatges públics per al 2030, i un pla per mobilitzar el màxim de sòl disponible en la comunitat per construir fins a 214.000 habitatges amb col·laboració público-privada.⁵⁹

Un altre “problema recurrent” és el cost energètic. Les empreses catalanes, en especial les electrointensives, paguen, en general, un preu més elevat que les seves homònimes europees. Un problema que es pot agreujar per l'endarreriment de Catalunya en energies renovables (vegeu l'apartat 5.4), la necessitat energètica dels centres de dades d'IA, el buit que deixaran les nuclears el 2030 (que es cobrirà principalment amb gas natural, una font més cara i contaminant) i el sobrecost vinculat a l'apagada general de l'abril a Espanya.⁶⁰

Un darrer obstacle de la productivitat és l'excés normatiu i burocràtic, alertat recentment per Enrico Letta.⁶¹ De mitjana, a Espanya es triga fins a 26 mesos a obrir una fàbrica nova (22 a Itàlia) i les pimes dediquen 27,7 hores al mes a tràmits burocràtics (26,2 hores a Itàlia o 12,3 a Polònia). A això se li afegeix un sistema judicial lent. A Espanya els processos judicials han augmentat, de mitjana, un 36% en durada des de 2015, mentre que a Itàlia s'ha reduït un 8,5%.

⁵⁶ La Vanguardia (2025), “[La bretxa salarial entre treballadors immigrants i espanyols és del 29%](#)”.

⁵⁷ Stumpf, A. (2025), “[El Consejo Europeo sitúa a Barcelona y Madrid en el 'top 3' de la crisis de vivienda](#)”, Expansión.

⁵⁸ Adelantado, D. (2025), “[España es la gran economía de la UE donde más crecen los precios de la vivienda](#)”, Expansión.

⁵⁹ Mercader, A. (2025), “[Illa promete otras 214.000 viviendas en Cataluña, la mitad de protección oficial, sin fecha ni presupuesto](#)”, El Economista.

⁶⁰ Peña, J.C. (2025), “[España encabeza el alza de la luz en Europa por la subida del IVA y el sobre coste vinculado al apagón](#)”, El País.

⁶¹ Adelantado, D. (2025), “[La fragmentación y la baja productividad frenan la oportunidad de España de liderar Europa](#)”, Expansión.